

vodo mlinom na levem in desnem bregu. Unkraj Mednega pelje cesta za kaka dva streljaja tik obraščene hriba, na katerega koncu se odpre, v tem ko se cesta spusti navzdol po medenskem klancu, zopet kaj lep razgled. V daljavi gori kipí iz zad zelenih gričev sivi Triglav in drugi gorenski hribje, pred nami pa se razprostira lepo polje in posvetijo se Preska, Medvode in Goričane. V dobri četrtni uri se prekorači lepa planjava, katero zaljša goričanski grad, ki kaj ljubéznjivo stoji na zelenem gričku gori konec polja. Da je okolica grada res lepa, bravcem že to svedočiti zamore, da je imel na starem goričanskem gradu, ki je stal na visokem homeu zadej sedanjega in od katerega so še razvaline viditi, leta 972 prvi vojvoda kranjske zemlje, Kuno, svoj sedež. Poznejši posestniki so bili do okoli leta 1261 gospodje goričanski, od katerih je ohranila grajšina ime še do sedanjih časov, dasiravno so jo imeli pozneje okoli leta 1350—1380 grofje šternberski in ortenburški v lasti. Po smerti ortenburških grofov je prišla okoli leta 1420 celjskim grofom v last in po njih smerti naši avstrijski rodovini. Leta 1461 pa jo je izročil cesar Miroslav ljubljanskim škofom, v katerih posestvu je od tistih dob ostala. Leta 1613 je vdarila strelja v poprejšni grad, da je vés pogorel in v razvaline razpadel; ko pa je leta 1631 na škofijski ljubljanski prestol bil posajen Oton Miroslav grof Buhheimski, je dal izzidati lep nov grad na sedanjem mestu, vendar pa mu pustil staro ime morebiti zato, ker se je večidel vés pripravi kamen starega grada pri zidanji novega porabil. Dodelal pa vendar ni omenjeni škof gradu; ali ga je prehitela smert ali so ga zadrževale druge okoljine, se ne vé; to pa je gotovo, da še le njegov naslednik Jožef grof Rabatta je do delo doveršil. Bil je ta grad nekdanj sila velik; pripoveduje se celo, da je imel okinj kolikor je v letu dni, in vrat kolikor je v letu tednov itd. Leta 1830 je bil ob popraviljanji znižan in postavljen v obliko, kakor jo ima še dandanašnji.

— To je kratka zgodovina goričanskega gradu.

Pri prvih medvodskih hišah se loči stranska cesta, ki derži na levo tje pod hrib proti farni vasi Preska in potem tikoma memo goričanskega grada naprej proti Škofjiloki, velika cesta pa prestopi reko Soro, ktera se kmali doli od mosta izteka v Savo, odtod ime vasi „Medvode“. Unkraj Medvod nas pelje pot po precej stermem klancu, verh katerega pridemo v prijazni nasajeni hrastev gojzdek. Pri začetku tega se zopet cesta cepi. Stranska pot polje na desno in derži takraj Save memo Mavčič in družih manjih vasi proti Kranju; velika cesta pa gré skozi omenjeni gojzdek, unkraj katerega se sorško polje prične, naravnost gori proti Jerperci — na samem stoječi cerkvici — kjer se zopet druga cesta loči od velike na levo proti Škofjiloki. Nad Jerperco se še le polje popolnoma na obe strani ceste razprostre, ki se zdaj dobre 2 uri vleče gori proti Kranju. V daljavi tam na desno pa se nad okolico cerkljansko, velesovsko, šentjursko itd. dvigujejo sivi snežniki, ki zakrivajo v nedrijih kokriško dolino, in se vlečejo potem naprej gori proti ljubeljski dolini in gornjemu Gorenskemu. — Na levo tam pa vidi okó popotnika nad vasjo Soro in naprej gori zeleni Osovnik in druge od tal do temena zeleno obraščene verhove, v kotu tam za Škofjolo Lednik, kakor mejnik poljanske in selške doline; od Loke sem do Kranja pa se vlečejo bolj nizki griči, na katerih nar višjem tū blizo Kranja bela cerkev in božja pot sv. Jošta kaj ljubko sedi. (Dalje sledí.)

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Tersta. * Ceno mnogoverstnega blaga v našem imenitnem trgovskem mestu razglašá „Triest. Zeit.“ od 7. dneva t. m. takole *): pavole cent velja od 26 do 41 fl.;

*) Da vstrežemo nekterim našim bravcem trgovskega stanú, bomo vsaki mesec naznanjali teržaško ceno imenitnejšega blaga.

Vred.

kave (kofeta) od 29 do 47 fl., muškatnih orehov po 220 do 225 fl., sladkora (cukra) od 23 do 27 fl. 30 kr., popra od 31 do 32 fl.; prediva od 20 do 35 fl., konopljev od 22 fl. (ogerske) do 80 fl. (iz Trade), pšenice star po 6 fl. 30 kr. do 10 fl. 15 kr., koruze po 4 do 4 fl. 30 fl., reži 6 fl. 45 kr. do 7 fl. 15 kr., ječmena 5 do 5 fl. 30 kr., ovsa 3 do 4 fl. 30 kr., lanenega semena 11 do 14 fl. 30 kr., rajža cent od 10 fl. 30 kr. do 16 fl. 30 kr., usnja domačega cent od 76 do 82 fl., strojenih volovskih kož nemških cent 145 fl. do 200 fl., sirovih volovskih domačih 60 do 70 fl., telečjih 86 do 87 fl., ovčjih 45 do 75 fl., železa koroškega 10 centov po 110 do 116 fl., kotlovine v plošah cent 88 do 92 fl., žebli krajnski v sodcih po 9 do 12 in 18.000 po 22 do 34 fl., potašelna krajnskega cent 19 fl. 30 kr. do 20 fl., živega srebra cent 125 do 128 fl., žvepla cent po 3 fl. 15 kr. do 5 fl. 15 kr., jekla v kišah 10 centov Nr. 00 po 148 do 149 fl., Nr. 0 po 145 do 146 fl., Nr. 1 po 142 do 143 fl., Nr. 2 po 136 do 137 fl., Nr. 3 in 4 po 132 do 134 fl., pleha belega kišta 19 fl. 30 kr. do 21 fl. 30 kr., cinka cent 16 fl. do 16 fl. 30 fl., kositarja 84 do 86 fl., laškega olja za mizo cent in 7 funtov po 32 do 38 fl., lanenega cent 31 do 32 fl., svile dalmatinske in istrijske funt po 10 fl. 30 kr. do 13 fl. 30 kr., voska cent po 105 do 116 fl., volne neoprane za modroce po 20 fl., oprane po 37 do 52 fl., neoprane za delo po 24, oprane take po 48 do 63 fl., sterdí cent po 18 do 20 fl., ježíc (konoper) po 5 fl. 30 kr. do 15 fl., smole po 3 fl., loja po 29 do 30 fl., lima po 32 do 34 fl., vinskega kamnja očišenega po 32 do 48 fl. — Bravcem „Novic“ dobroznani gosp. Fr. Cegnar pride za c. k. telegrafskega voditelja v Pazen; obdržal pa bo tudi še službo slovenskega predstavljavca pri deželnem teržaškem poglavarstvu, ker je pokazal, da je ravno tako ročen kakor zanesljiv v tem delu.

Od Temenice na Dol. 8. febr. — Redkokje je zapaziti toliko dobrodelnosti med priprostim ljudstvom za cerkev in šolo, kakor v šentlorenski fari. Pred nekimi leti je poročil r. Miha Šivavc iz Loke 3000 fl. sr. za obcnokoristne namene v omenjeni fari; le-ta dnarje je bil v c. kr. dnarnico naložen, in kmali se bo nateklo obresti od naložene istine za 1000 fl. — 10. dan p. m. so se snidili dotični duhovni in deželski gospodje v Šentlorenu in so sklenili, naj cerkveno oskerbništvo, ako privoli višja deželna vlada, kupi z vloženim dnarjem primerjeno njivo in travnik za 1000 fl. v last, farna srenja pa naj na tem mestu na svoje lastne stroške sozida novo šolo, ktera je grozno potrebna. Šolski učitelj bi po tem takem v plačilo prejemal od naloženega kapitala od 4000 fl. letno obrest, zraven tega pa bi še žitno biro in še nekoliko dnarja potegoval v poboljšek svoje službe. Doversenje tega potrebnega dela se sedaj veselo pričakuje. — Verh tega je Š. odločil v svoji oporoki, da se ima njegovo zemljišče na vedne čase v zakup (štant) dajati, in polovica zakupšine naj se med uboge domače fare razdeluje, druga polovica pa za sv. maše oberne. — Pred letom je izporočila rajnka Mica Markelnova iz Martinje vasi, posestnica četrtni zemlje, vse svoje premoženje v cerkvene potrebe in duhovne namene. 3. dan t. m. je bilo pa v Stehajni vasi slovesno obhajanje v ta spomin, da je Jože Koprive, posestnik 2 gruntov, na svoje lastne stroške (605 fl.) izliti dal nov velik zvon (595 funtov težák) v Ljubljani za ondotno podružnico sv. Križa. Duhovni pastir tega kraja so napravili omenjeni dan v imenovani podružnici veliko duhovno opravilo in z zahvalo se spomnivši verlega dobrotnika so nagovorili sosede te podružnice, kateri so svojo dobrodelnost poslednji čas prav lepo skazali, naj bi še pripomogli k skončanju nekterih potrebnih poprav. Tudi se bo na edine stroške farne srenje farno pokopališče podaljšalo in napravila nova merlišnica, ktere dosihmal ni bilo — in je povsod potrebna. Ali ni vse to res velike hvale vredno? Hvala tedaj komur hvala gré!

Iz Ljubljane. Slišali smo, da v ponedeljk je maršal Radecki svoj grad „pod Turnom“ izročil v last presvitlemu cesarju; potem takem je tedaj ta grad sedaj grad cesarski. — Ker za ljudske (normalne) šole prostora manjka v našem šolskem poslopji in se je že letos mogla za 1. razred začetnih šol v mestni hiši (na rotovžu) ena soba za te učence odpreti, je magistrat 300 fl. na leto ponudil deželnim stanovom, naj bi v reduti pri št. jakobški cerkvi prepustili za 10 let 4 prostornih, sedaj praznih sob za ljudske šole. Slišali smo, da so deželni stanovi poterdili to pogodbo, in tako se bojo prihodnje leto odperle šole v tem lepem, leta 1850 za porotne sodbe čisto novo napravljenem poslopji, ki je že izperva šolsko poslopje bilo. Tako se svet prekucuje! Ob času jezuitarjev, ki so na sedanjem št. jakobškem tergu svoj samostan imeli, so bile latinske šole v ti hiši; — ko so leta 1773 jezuitarji mogli Ljubljano zapustiti, so deželni stanovi leta 1784 prenaradili nekdanje šolsko poslopje v plesišče, oktod imè redoute; — ko je pozneje Francoz gospodoval na Krajskem in v Ljubljani, so začasno tako imenovani svobodni zidarji (Freimaurer), ki so se po francozko „les Amis du Roi de Rome et de Napoleon“ (prijatli kralja rimskega in Napoleona) imenovali, v ti hiši svoje zbirališča imeli; — leta 1850 in 1851 so bile tu porote (porotne sodbe); kar so te sodbe jenjale, stojé lepe sobe v prvem nadstropji prazne, le včasih je bila kakošna umetnijska razstava tukaj — in sedaj spet bojo prišle kot učilnice v vsakdanjo koristno rabo. — Gosp. dr. Juli Wurzbach, žlahni Tannenberg, je od c. k. ministerstva izvoljen za c. k. dvornega in sodniškega advokata v Ljubljani. — V poslednjem zboru muzealnega društva je bilo sklenjeno, letopis muzealnega društva kmali na dan spraviti; vredništvo te knjižice je enoglasno bilo izročeno gosp. kustosu Dežmanu. — Gosp. dr. H. Costa je nedavnej v Ljubljani na svetlo dal v nemškem jeziku poduk o poznanji mnogoverstnega blaga pod naslovom „Kurzgefasste Waarenkunde nach dem Systeme des österr. Zolltarifes“, ki se dobiva v založbi gosp. izdatelja.

Novičar iz raznih krajev.

Vradni dunajski časnik „Wien. Zeit.“ od 7. t. m. piše sledeče: „Zvesti narodi avstrijski imajo sopet radostno priložnost, Boga Vsegamogočnega v pobožni molitvi prositi, da se srečno izpolne zgoda, ktera bo novo zvezo okoli cesarske rodovine spletla, in bo ob enem lepa zastava naj veselejše nade za uzvišeno cesarsko hišo in za dežele zedinjene pod blagoslovenim žezlom habsburškim. Na milijone serc v velikem cesarstvu, vajenih zgođe najvišje cesarske hiše čutiti kot svoje, se bo radostno ginjenih v iskreni želji zedinilo: naj bi milost Božja Njih veličanstvo premilostljivo našo cesarico in gospodarico varovala in ohranila v popolnem zdravju, ktero sedaj vživa“. — Že dolgo se govori, da se bo postava zavolj vojaških namestnikov, to je, taci, ki namesto koga družega stopijo v vojaško službo, tako prenaradila, da bo prav za namestnika in za armado. Sedaj se sliši, da poti novi postavi tarifa, ki se bo imela za namestnika plačati, ne bo povsod ena, ampak razločna po deželi, in ta dnar se bo v cesarski hranilni dnarnici naložil na činže in po izsluženih 8 letih se bo kapital s činži vred izročil namestniku, da bo potem s tem dnarjem mogel kaj začeti; — da bo pa namestnik tudi za armado prav, se vprihodnje nek ne bojo več jemali taki, ki so že dvakrat čas vojaške službe prestali. — Preteklo šolsko leto je šlo iz dunajske ces. založbe 1 milijon in 372.313 bukev za ljudske šole po cesarstvu; 1 mil. in 200.000 se jih je prodalo, 172.109 pa revnim darovalo. — Kar se tiče vojskinih zadev, so naj novejše novice sledeče: V Parizu lišpajo na vso moč poslopje, v katerem se bo, kakor sedaj pravijo, 24. dan t. m.

začel imenitni zbor; — tudi sardinska vlada bo poslala dva zastopnika; — pruska vlada ne bo pripušena v ta zbor, ker angleška vlada nikakor tega ne dovoli in je tudi francozko na svojo stran obrnila, čeravno ste si avstrijska in rusovska veliko prizadjale, da bi se dopustila tudi pruska v ta zbor; — minister Palmerston je na neko vprašanje zastran primirja v zbornici odgovoril, da primirje (začasna ustava vojske) še ni sklenjeno in da tudi ne bo prej, dokler ne bo zbor naprejnih pogodb zastran miru (Friedenspräliminariën) zgotovil in podpisal; — od francoškega ministra Valevski-ga se govori, da je zastran pariškega zbora sledeče rekel: „ta zbor ne bo, kakor je dunajski bil, dolgočasna komedija; ali se bo v 8 dneh razderl ali pa bo mir berž izzačetka gotov“; — predlogi avstrijske vlade zastran rusovsko-turške vojske so bili zboru nemške zaveze v Frankobrodu 7. dan t. m. oklicani, ki jih je pa najprej izročil v pretres posebnemu odboru, — iz Rusovskega se sliši, da čedalje bolj duh miru veje in da je celó veliki knez Konstantin unidan rekel: „če vse dobro prevdarimo, moramo reči, da je car naš modro ravnal, da je sprejel predloge avstrijske“. — Iz Petrograda se piše, da se že delajo priprave za slovesno kronanje cara Aleksandra II., ki ima po stari navadi v prvem poglavnem mestu rusovskem — v Moskavi — biti, in sicer mesca maja. — Turški sultan misli res skoz in skoz prenaraditi staro mašino turške države in vpeljati nove vredbe; veliko svetovavstvo je poterdilo nek tistih 19 razdelkov, ki imajo biti stebri pomlajene turške dežele, med kterimi se kot naj važniša imenujeta dva: ločitev duhovne in deželske oblasti v jermenski in gerški cerkvi, in pa dopušanje kristijanov k vsim državnim službam — to je, podertje dosedanjega edino-veljavnega turčinstva. — Dozdaj si sovražni kraljevi stranki na Francozkem ste se zedinile; da bo vlada cesarja Napoleona sedaj oestro pazila nad početjem te zaveze, ni dvomiti. — Zavoljo tega, da so Angleži nabirali vojake v severni Ameriki, česar ameriška vlada ni hotla terpeti, se žuga hud razpor vneti med tema vladama. — V Parizu so imeli po stari navadi zadnje tri pustne dni spet silne norčije s pustnimi voli (boeuf gras), kterih je letos bilo 6 velikánov; olišpane z zlatom in srebrom so jih na posebnih vozovih vozili po mestu; prav modrega obraza so nek ti biki z vozov gledali na norčavo ljudstvo in pa premišljevali, kdo je bolj neumen: ali ono ali oni? Pravega začetka te starodavne pustne navade nihče ne vé: eni mislijo, da je ostanek paganskega častja Apisovega, drugi pa, da pomeni konec mesnih jedí. Pustni torek zakoljejo te vole in naj bolji kosci mesa se razdelijo tisti gospôdi, ktero so živi pustnjaki ob svojem obhodu obiskali. — Spet kaže nesreča, kako nevarno se je ozdravljati dajati po mazačih! Na Ogerskem so neumni starši peljali svojega za vodenico bolnega fanta k nekemu pačúhu, Javos imenovanemu; dajal mu je vsake baže zdravil in nazadnje zeliše, s kterim so fanta kadili tako dolgo — da je obnored!

Stan kursa na Dunaji 11. februarija 1856.

Obligacije	5 %	83 ⁷ / ₈ fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	67 fl.
državnega	4 ¹ / ₂ %	74 „	Windisgrac. „	20 „ 24 ³ / ₄ „
dolga	4 %	64 ¹ / ₄ „	Waldstein. „	20 „ 24 ³ / ₄ „
	3 %	49 ¹ / ₂ „	Keglevičeve „	10 „ 11 ¹ / ₂ „
	2 ¹ / ₂ %	41 „	Cesarski cekini.	5 fl. —
Oblig. 5% od leta 1851	B 86	„	Napoleonador (20 frankov)	8 fl. 18
Oblig. zemljiš. odkupa 5%	77 ¹ / ₂ „	„	Suverendor	14 fl. 30
Zajem od leta 1834 . . .	223	„	Ruski imperial	8 fl. 33
„ „ 1839 . . .	136 ¹ / ₂ „	„	Pruski Fridrihsdor . . .	8 fl. 38
„ z loterijo od leta 1854	104 ¹ / ₄ „	„	Angleški suverendor . .	10 fl. 27
„ národní od leta 1854	85 ³ / ₈ „	„	Nadavk (agio) srebra:	na 100 fl. 8 fl.

Loterijne srečke:

V Terstu 9. februarija 1856: 29. 19. 21. 10. 18.
Prihodnje srečkanje v Terstu bo 20. februarija 1856.